

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kielilain 5 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kielilain 5 §:n muuttamisesta (HE 206/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kieliasianneuvos Corinna Tammenmaa, oikeusministeriö
- lakimies Saija Haapalehto, Suomen Kuntaliitto
- folktingssekreterare Markus Österlund ja sakkunnig i förvaltningsärenden Kristina Beijar, Svenska Finlands folkting
- professori Mikael Hidén
- professori Olli Mäenpää.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kielilakia. Esityksen mukaan yksikielinen kunta voitaisiin kunnan valtuuston esityksestä valtioneuvoston asetuksella säätää kaksikieliseksi kesken sen

kymmenvuotiskauden, jonka ajaksi valtioneuvosto on säätänyt kunnan yksikieliseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kielilain (423/2003) 5 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään joka kymmenes vuosi virallisen tilaston perusteella, mitkä kunnat ovat kaksikielisiä ja mikä on näiden kuntien enemmistön kieli sekä mitkä kunnat ovat suomen- tai ruotsinkielisiä yksikielisiä kuntia. 2 momentin nojalla kunta on säädettävä kaksikieliseksi, jos kunnassa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita ja vähemmistö on vähintään kahdeksan prosenttia asukkaista tai vä-

hintään 3 000 asukasta. Kaksikielinen kunta on säädettävä yksikieliseksi, jos vähemmistö on alle 3 000 asukasta ja sen osuus on laskenut alle kuuden prosentin. Kunnan valtuuston esityksestä valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kunta kaksikieliseksi seuraavaksi kymmenvuotisjaksoksi, vaikka kunta muuten olisi yksikielinen. Nykyinen asetus (53/2013) annettiin vuonna 2013 ja on voimassa vuoteen 2023.

Todetun asetuksen säätämisen jälkeen on noussut esiin kysymys siitä, voiko valtioneuvos-

to muuttaa asetusta kesken kymmenvuotiskauden. Tässä harkinnassa on lopulta katsottu, että tällaista muutosta ei voida nykyisen lain perusteella tehdä. Tämän vuoksi hallitus esittää nyt muutosta, jonka perusteella yksikielinen kunta voitaisiin kunnan valtuuston esityksestä valtioneuvoston asetuksella säätää kaksikieliseksi kesken sen kymmenvuotiskauden, jonka ajaksi valtioneuvosto on säätänyt kunnan yksikieliseksi.

Muutosehdotus liittyy lakiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 38/2014 vp, 676/2014). Sen myötä ainoastaan kaksikielisten kuntien valtionosuuksien määräytymiseen vaikuttaa kunnan suomenkielisten ja ruotsinkielisten määrä. Sellaiset kunnat, joissa on asukkaita molemmista kieliryhmistä mutta joita ei ole valtioneuvoston asetuksella säädetty kaksikieliseksi, eivät enää ole oikeutettuja kielilisään.

Nyt ehdotetulla muutoksella ehkäistään sitä, että muutos valtionosuuksiin taloudellisesti heikentää perusoikeuksien toteuttamismahdollis-

uuksia kunnissa. Saadun selvityksen perusteella Närpiön kunnan valtuusto on päättänyt esittää valtioneuvostolle kunnan muuttamista kaksikieliseksi. Närpiön kunta on nykyisin ruotsinkielinen, ja muutoksella velvollisuudet tarjota palveluita suomeksi laajenisivat.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta huomauttaa, että ehdotetun muutoksen tulee heijastua kielilainsäädännön mukaisesti kielellisten oikeuksien toteutumiseen myös käytännössä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Johannes Koskinen /sd
vpj. Anu Urpalainen /kok
jäs. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /vihr
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Ilkka Kantola /sd

Anna Kontula /vas
Markus Lohi /kesk
Elisabeth Naucclér /r
Tom Packalén /ps
Harry Wallin /sd
vjäs. Markku Rossi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Matti Marttunen.